

Liuteronybė.

- Kas tai? -

Vyr. redaktorius - Scot Kinnaman
Redaktorė Laura L. Lane

Autoriai:

Rose E. Adle
Charles P. Arand
Gary M. Arp
Ernest Bernet
Scot A. Bruzek
David J. Bueltmann
Kent J. Burreson
Allan R. Buss
Paul J. Cain
Terry Cripe
Stewart D. Crown
H. R. Curtis
Rebekah Curtis

Randy Duncan
John G. Fleischmann
Dan Paul Gilbert
Jill Hasstedt
John Hellwege jr.
Michael L. Keith
Shawn L. Kumm
Naomichi Masaki
Benjamin T. G. Mayes
Heather Melcher
Herbert C. Mueller jr.
Scott R. Murray

Timothy Pauls
John T. Pless
Kurt Rolland
Douglas L. Rutt
Leopoldo A. Sanchez
Peter J. Scaer
Peter A. Speckhard
Scott Stiegmeyer
Cynda Strong
William H. Tucker
Gene Edward Veith jr.
Larry M. Vogel
James Wetzstein
Roland Ziegler

SUSIETOS TEMOS:	
<i>101 biblinis Jėzaus vardas</i>	33
<i>Susitaikymas su Dievu</i>	37
<i>“Didžiosios” pranašystės apie pasaulio pabaigą</i>	47
<i>Tvirtas tikėjimas</i>	55
<i>Kaip turėtume melstis?</i>	59

II. DIEVO DOVANŲ PERDAVIMAS 61

7. TIKĖJIMO GALVOSŪKIS	62
8. KAS YRA BAŽNYČIA?	65
9. SVARBIAUSIA - JĖZUS. 3 DALIS.	74
10. TIKĖJIMO PAVYZDŽIAI	84
11. KIENO GALIA?	87
12. DIEVO “PASIUNTINIAI”	93
13. AR NEGALIME VISI SUTARTI?	99
14. O KAIP SU MOTERIMIS?	103
SUSIETOS TEMOS:	
<i>Liuteroniškas dvasingumas</i>	79
<i>Krikščioniškos denominacijos</i>	102

III. MALONĖS PRIEMONĖS. 107

15. ŽODIS APIE DIEVO ŽODĮ	108
16. ĮSTATYMAS IR ĖVANGELIJA	119
17. IŠGELBĖTAS VANDENYJE	127
18. IŠPAŽINTIS YRA NAUDINGA SIELAI.	131

19. ŠVENTOJI VAKARIENĖ: UŽ JUS ATIDUODAMA	139
20. ŠVENTOJI VAKARIENĖ SU NUSIDĖJĖLIAIS	146
21. ŠVENTOJI VAKARIENĖ: VIEŠPATS MUS GLOBOJA	152

SUSIETOS TEMOS:	
<i>Biblija</i>	116
<i>Papildoma literatūra Biblijos studijoms</i>	126
<i>Kaip priimti Šventąją vakarienę?</i>	155

IV. LIUTERONYBĖS APŽVALGA 157

22. M. LIUTERIS - REFORMATORIUS NE SAVO NORU	158
23. REFORMACIJOS PASAULIS	165
24. LIUTERONYBĖ PO LIUTERIO.	174
25. LIUTERONYBĖS POKYČIAI IR IŠŠŪKIAI	179
26. TINGIEMS PILVAMS NE!	184

SUSIETOS TEMOS:	
<i>Reformacijos eiga</i>	163
<i>Tikėjimo išpažinimas</i>	170
<i>Geriausių M. Liuterio raštų dešimtukas</i>	187

V. PAMALDOS - DIEVO DOVANA 189

27. SUPRASTI ŽODŽIUS	190
28. PAMALDŲ TVARKA	196
29. VISKAM YRA METAS	212
30. KRYŽIAUS ŽENKLAS	216

SUSIETOS TEMOS:

<i>Sakramentai ir apeigos</i>	193
<i>Maldos bažnyčioje</i>	195
<i>Dievo buvimo simboliai</i>	205
<i>Nekas kita, kaip tikėjimas</i>	207
<i>Martyno Liuterio sukurtos giesmės</i>	210
<i>Bažnytinių metų laikotarpiai ie spalvos</i>	214
<i>40 populiariausių giesmių (iš “Krikščioniškos giesmės”)</i>	218

VI. LIUTERONIŠKAS GYVENIMAS. 221

31. MES IŠPAŽIŠTAME	222
32. MES MYLIME DIEVĄ IR ARTIMĄ	228
33. MES LIUDIJAME KITIEMS	235
34. MES DALIJAMĖS GAUTOMIS DOVANOMIS	239
35. LIUTERONYBĖ LIETUVOJE	

SUSIETOS TEMOS:

<i>Šventojo Rašto eilutės - ankstyvosios tikėjimo išpažinimo formulotės</i>	227
<i>Gyvenimas dviejose valstybėse</i>	232
<i>Evangelizavimo pagrindai</i>	237

APIBENDRINIMAS 241

PRIEDAI. ŽENKITE TOLIAU 247

SVARBIAUSI KRIKŠČIONYBĖS ISTORIJS ĮVYKIAI	248
BIBLINIŲ ĮVYKIŲ CHRONOLOGIJA	250
DEŠIMTIES DIEVO ĮSAKYMŲ NUMERAVIMAS	252
BIČIULIAI BIBLIJOJE	253
ĮDOMŪS IR NUOSTABĄ KELIANTYS BIBLIJOS FAKTAI	254
PRANAŠYSTĖS APIE MESIJĄ	255
DVASINĖS DOVANOS	256
BAŽNYTINIAI METAI	257
LIUTERONŲ PARAPIJOS LIETUVOJE	263
ŽODYNĖLIS	269
KNYGOS APIE LIUTERONŲ TIKĖJIMĄ LIETUVIŲ KALBA	275

PRADŽIA

Bet kurioje kelionėje svarbiausia yra pirmas žingsnis. Arba sėkmingai pajudėsite, arba liksite kapanotis už borto. Todėl įvadinėje dalyje sužinosite, kaip susigaudyti šioje knygoje.

ĮVADAS

Apie ką ši knyga?

Liuteronybė. Kas tai? pateikia trumpą, patogią naudoti ir suprantamą liuteroniškojo tikėjimo bei praktikos apžvalgą. Nors nesistengiame nieko įpiršti, vis dėlto būtų natūralu laikytis visiškai nešališkai ir neutraliai. Pirmiausia turime pripažinti, kad rašome apie liuteronybę iš amerikietiškos perspektyvos. Todėl kitose pasaulio vietose (o jų daug!) liuteronai apie papročius, istoriją ar misiją kalbėtų galbūt kiek kitaip. Mūsų bažnyčios tradicija laikoma ortodoksine ir konfesine. Terminas „ortodoksinė“ reiškia tiesiog teisingą tikėjimo išpažinimą. „Konfesinė“ skirtingiems žmonėms gali reikšti skirtingus dalykus, bet iš esmės abu šie terminai apibūdina tuos liuteronus, kurių tikėjimas, mokymas ir išpažinimas remiasi Dievo Žodžiu ir istoriniais Liuteronų bažnyčios išpažinimo raštais (Išpažinimais), kurie yra Santarvės knygoje. Turime pripažinti, kad tokio dydžio knyga, kaip ši, nepajėgi aprėpti visų liuteronybės aspektų. Tačiau tai, ką laikote savo rankose, padės pažinti liuteroniškąjį tikėjimą ir tradiciją.

Kas yra šie žmonės?

Tegul ilgas bendraautorių sąrašas negąsdina jūsų. Prie *Liuteronybė. Kas tai?* prisidėjo skirtingų patirčių ir pozicijų žmonės – vyskupai, kunigai, mokytojai, tėvai. Vieni iš mūsų turi mokslinius laipsnius, kiti – ne. Vieni visą gyvenimą yra liuteronai, kiti – ne. Vienu aspektu mes visi panašūs į Jus; tai – domėjimasis liuteronybė. Mes mokėmės lankydami pamaldas, klausinėdami kunigų, skaitydami Bibliją ir dar visaip kaip domėdamiesi. Ir jūs taip galite! Jei tik kokia nors šioje knygoje pateikta tema norėsite pasidomėti plačiau, klauskite savo parapijos kunigo arba ieškokite medžiagos pagal gale pateiktą literatūros sąrašą..

Nebijokite lotynų kalbos

... nei hebrajų, graikų, ar vokiečių.

Kiekviena gyvenimo sritis turi specifinius terminus ar žargoną. Kompiuteriai, mašinų remontas, technikos parduotuvės asortimentas ir net maisto gaminimas turi specifinį žodyną. Taip pat ir liuteroniškoje krikščionybėje. Vartojame nemažai užsienietiškų ar paimtų iš kitų kalbų žodžių. Kodėl?

Deja, taip jau yra, kad bėgant laikui kinta žodžių reikšmės. Tada iškyla pavojus, kad žodžiai, kurie anksčiau perteikė krikščioniškąjį tikėjimą tiesiog tobulai aiškiai, dabar nebesuprantami arba pasikeitė jų prasmė. Kai taip nutinka, senieji žodžiai dažnai nau-

Nikėjiškasis tikėjimo išpažinimas

Mes tikime (į) vieną Dievą, visagalintį Tėvą, dangaus ir žemės, regimosios ir neregimosios visatos Kūrėją.

Mes tikime (į) vieną Viešpatį Jėzų Kristų, vienatinį Dievo Sūnų, prieš visus amžius gimusį iš Tėvo: Dievą iš Dievo, šviesą iš šviesos, tikrą Dievą iš tikro Dievo, gimusį, bet ne sukurtą, esantį

vienos prigimties su Tėvu. Per Jį visa yra padaryta. Jis dėl mūsų, žmonių, dėl mūsų išganymo nužengė iš dangaus. Šventosios Dvasios veikimu priėmė kūną iš Mergelės Marijos ir tapo žmogumi. Valdant Poncijui Pilotui, Jis dėl mūsų buvo prikaltas ant kryžiaus, nukankintas ir palaidotas. Kaip Šventajame Rašte išpranašauta, trečiąją dieną prisikėlė iš numirusių. Įžengė į dangų ir sėdi Dievo Tėvo dešinėje. Jis vėl garbingai ateis gyvųjų ir mirusiųjų teisti ir viešpataus per amžius.

Mes tikime (į) Šventąją Dvasią, Viešpatį Gaivintoją, kylančią iš Tėvo (ir Sūnaus), su Tėvu ir Sūnumi garbinamą ir šlovinamą, kalbėjusią per pranašus.

Mes tikime vieną, šventą, visuotinę, apaštališką Bažnyčią. Mes pripažįstame vieną Krikštą nuodėmėms atleisti. Mes laukiame mirusiųjų prisikėlimo ir būsimojo amžinojo gyvenimo.

Amen.

Nors *Atanaziškojo tikėjimo išpažinimo* Bažnyčia nėra oficialiai priėmusi, jis ypač pabrėžia Kristaus dieviškumą ir Jo lygybę su kitais Trejybės Asmenimis bei dera su ortodoksiniu krikščionišku tikėjimu. Atanaziškąjį tikėjimo išpažinimą rasite LELB giesmyne Krikščioniškos giesmės, 912 p.

3. M. LIUTERIO ANTSPAUDAS



Martyno Liuterio antspaudas yra neabejotinai labiausiai atpažįstamas liuteronų simbolis. Ir ne veltui. M. Liuterio laikais žymiesiems visuomenės nariams buvo įprasta turėti asmeninį antspaudą ar herbą. Antspaudo simbolika bylojo, kuo užsiima ar tiki jo savininkas. Martynas Liuteris plačiai išgarsėjo įspūdingu pamokslavimu ir mokymu apie Dievo Žodį. Taigi tuomet, kai M. Liuteris 1530 m. kunigaikščio Jono kvietimu dalyvavo Augsburgio seime, jis pats asmeniškai prižiūrėjo antspaudą, turėjusio išreikšti jo teologiją, kūrimą. M.

Liuterio antspaudas yra gausus simbolių ir spalvų. Laiške draugui M. Liuteris paaiškino šią simboliką..

Liuterio antspaudo reikšmė

„Malonė ir ramybė Kristuje!

Garbingasis ir maloningasis pone bei drauge,

Kadangi trokšti sužinoti, ar Tavasis mano antspaudas pavyzdys tinka, leisk draugiškai pasidalinti kai kuriomis pirminėmis mintimis apie mano antspaudą elementus, kuriuos noriu padaryti skiriamuoju savo teologijos ženklu.

Pirmasis elementas turėtų būti juodas kryžius širdyje. Širdis turi būti natūralios spalvos, kad man primintų, jog tikėjimas Nukryžiuotuoju mus padaro išganytais žmonėmis. Žmogus tampa nuteisintas pagal tai, kuo tiki širdyje.

Dabar apie tai, kodėl kryžius yra juodas: jis turi kūną numarinti, jis turi skaudinti. Tačiau jis palieka širdį natūralios spalvos [raudonos]. Nes per kryžių žmogaus prigimtis nesunaikinama. Kryžius nenužudo žmogaus prigimties, jis išlaiko žmogaus prigimtį naujame gyvenime. Teisisis gyvens tikėjimu, bet tik tikėjimu į Nukryžiuotąjį.

Bet ši širdis turi būti baltos rožės viduryje, reiškiančios, jog tikėjimas teikia džiaugsmą, paguodą ir ramybę. Ji iškart patalpina [tikintįjį] į baltos, džiaugsmingos rožės vidurį, ne į tokią ramybę ir džiaugsmą, kaip duoda pasaulis. Todėl rožė turi būti balta, ne raudona. Balta yra dvasių ir visų angelų spalva.

Ši rožė įkomponuota dangaus mėlynumo fone, nes tas džiaugsmas, kuris apima dvasioje ir tikėjime, tas džiaugsmas, kuris pajuntamas viltyje, nors dar nėra akivaizdžiai apsiereikštas, yra būsimojo dangiško džiaugsmo pradžia.

O šį foną juosia auksinis žiedas, nes išganymas danguje tęsiasi amžinai; jis neturi pabaigos. Jis yra brangesnis už visas kitas džiaugsmo ir turto rūšis, kaip kad auksas yra pats kilniausias ir brangiausias metalas.

Mūsų brangusis Viešpats Kristus tebūna su Tavo dvasia, iki ateis dangiškasis gyvenimas. Amen!“ (Žr. AE 49:356-359)

KĄ TAI REIŠKIA?



Liuterio antspaudas puikiai išreiškia jo tikėjimą išganymu. M. Liuteris vadino šį antspaudą savo teologijos santrauka.



SVARBU

Sola – lotyniškas žodis, reiškiantis *tik* arba *vien*.

4. LIUTERONYBĖS SOLAS

Reformacija remiasi trimis pamatiniais principais:

1. Mūsų išganymas yra gryna Dievo malonės dovana, o ne mūsų darbas.
2. Šios malonės negalime pelnyti jokių darbų, bet gauname ją per tikėjimą.
3. Bažnyčios mokymą (doktriną) sąlygoja ir apsprendžia vien tik Šventasis Raštas.

Ironiška, kad trys toliau išvardintos solas nebūna po vieną, nors žodis „*sola*“ lotyniškai reiškia „vien“! Jos yra tarpusavyje susijusios ir persipynusios. Šie principai vadinami „trimis solas“: **vien tik malone, vien tik per tikėjimą, vien tik Šventajame Rašte**. Prie šių trijų daug autorių pridėjo dar vieną *sola* – **vien tik Kristus**. Šios Reformacijos solas glaustai ir aiškiai nusako, kuo tiki, ką moko ir išpažįsta liuteronai.



KĄ TAI REIŠKIA?

Mes tikime, kad, kaip M. Liuteris sako Apaštališkojo tikėjimo išpažinimo paaiškinime, „Jėzus Kristus – tikrasis Dievas, gimęs iš Tėvo prieš amžius, Jis taip pat tikras Žmogus, gimęs iš Mergelės Marijos, yra mano Viešpats, kuris mane, prapuolusį ir pasmerktą žmogų, atpirko [...] ne auksu ar sidabru, bet savo šventu ir brangiu krauju bei savo nekalta kančia ir mirtimi.“ (Mažasis Katekizmas II)

***Sola Scriptura* – vien tik Šventasis Raštas**

Liuteronai tiki, kad Biblija yra įkvėptas Dievo Žodis ir kad ji yra vienintelis apsprendžiantis šaltinis, ką mes tikime ir kaip veikiame bei elgiamės. Liuteronai neprieštarauja protui, tradicijai ar patirčiai. Tiesiog, sprenddami apie šių dalykų pagrįstumą, mes remiamės Šventuoju Raštu, o ne atvirksčiai. Mes tikime, kad Biblija yra tobulas Dievo Žodis, todėl ją atsivertę nesigriebiame raudono rašiklio!

***Sola Gratia* – vien tik malonė**

Mūsų tikėjimo centras – įsitikinimas, kad išganymas suteikiamas kaip nepelnyta dovana, tai yra Dievo malonė. Įstabiausia tai, kad nors mes iš prigimties esame nuodėmingi ir nusipelnome Dievo pykčio, vis tiek gauname Jo meilės turtus.

***Sola Fide* – vien tik tikėjimas**

Dievo malonės dovana priimama tikint tuo, ką Jėzus padarė už mus. Mūsų geras elgesys ir darbai niekaip negali sutaikinti su Dievu – atvirksčiai, jie yra to sutaikinimo pasekmė. Tuo krikščionybė skiriasi nuo visų kitų pasaulio religijų. Kitos religijos nurodo, ką mes turime padaryti, kokius sunkumus įveikti, kad būtume teisūs prieš Dievą. Krikščionybė rodo į tai, ką Kristus jau padarė, kad mus sutaikytų su Dievu. Mūsų tikėjimas kuriamas ir išlaikomas per Dievo Žodį, Krikštą ir Šventąją Vakarienę.



IŠ BIBLIJOS

Jūs juk esate išgelbėti malone per tikėjimą ir ne iš savęs, bet tai yra Dievo dovana, ir ne darbai, kad kas nors nesigirtų. (Ef 2,8-9)

***Solus Christus* – vien tik Kristus**

Vienintelis mūsų išganymo pagrindas bei tikrumas yra Dievo Sūnaus Jėzaus Kristaus gyvenimas, mirtis ir prisikėlimas. Krikščionybė yra visa apimanti, nes Kristus mirė už viso pasaulio nuodėmes. Tačiau ir išskirianti, nes Jėzus mokė, kad nėra daug kelių pas Tėvą. Yra tik vienas kelias – Jis pats! (Žr. Jn 14,6) Ir tai yra Geroji Naujiena: jokia Jūsų nuodėmė nepakeičia Jėzaus nusistatymo. Jis jus pažįsta geriau už Jus pačius. Jėzus Jus pažįsta geriau už visus ir myli labiau už visus!



SĄSAJOS

Atsiminkite, svarbu ne tai, ką mes *darome*, bet ką Dievas *padarė* su tuo, ką mes esame *padarę*!

1 SKYRIUS

KAS YRA DIEVAS?

Šiame skyriuje

- Žinome, kad Dievas yra.
- Dievas yra triasmenis: Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia.
- Sukūrimo doktrina atskleidžia, kas yra Dievas ir kas esame mes.
- Mes skiriamės nuo likusios kūrinių.

Ką mes žinome?

Pirmiausia – bloga naujiena: daug ko negalime paaiškinti apie Dievą. Net teologai turi pripažinti, kad negali atsakyti į kiekvieną su Dievu susijusį klausimą. Pavyzdžiui, jei norite sužinoti, kuo užsiėmė Dievas iki pasaulio sukūrimo, gausite palaukti, kol galėsite paklausti paties Šaltinio. Tačiau yra labai daug dalykų apie Dievą, kuriuos žinome ir galime paaiškinti.

Žinome, kad Dievas yra. Kad Dievas yra, žinome iš kūrinių. Apsidairius akivaizdu, kad visata nepradėjo egzistuoti atsitiktinai. Žinome, kad yra Dievas, nes Jo Įstatymas įrašytas mūsų širdyse – mumyse įrašyti moralės principai. Dauguma mūsų natūraliai jaučia, kad negalima žudyti, vogti ar meluoti. Giliai, pačioje esmėje, mes skiriame gera nuo blogo, teisinga nuo neteisingo. Mes žinome, kad yra Dievas, nes taip sako mūsų širdis. Galima tai vadinti naujautimu. O gal – tuštuma, kurią užpildyti gali tik Dievas.

Bet jei žinotume apie Dievo egzistavimą tik iš gamtos ar savo pačių menkos širdelės, tos žinios nebūtų pakankamos. Tai būtų tik natūralus žinojimas, arba sąžinė. To nepakanka, kad sutartume su neaiškia dievybe, apie kurios egzistavimą numanome.

Mes pažįstame vienintelį tikrąjį Dievą tuo būdu, kuriuo Jis panorėjo apsireikšti. Ir nors Dievas galėjo sukurti kokią nors sudėtingą bendravimo sistemą, Jis pasinaudojo viems mums suprantama priemone – žodžiais.

1+1+1=1

Dievas apie save mums pasakoja Šventajame Rašte, todėl žinome, kad Jis yra vienas, bet triasmenis: Tėvas, Sūnus ir Šventoji Dvasia. Ir visas šis „trys viename“ bei „vienas trijuose“ dalykas, žinomas kaip Trejybė, yra visiškai nesuvokiamas protu. Tokį Dievo supratimą pasiekėme ne dėl to, kad tai paaiškinama, logiška ar matematiškai pagrįsta, bet dėl to, kad tai mums apreiškta Šventajame Rašte.



Įdomu, kad Šventajame Rašte nėra žodžio „Trejybė“. Prieš daugelį amžių šią sąvoką pritaikė teologai, kad kalbant apie Dievo trivieniškumą nereikėtų tuščiai daugiažodžiauti.

Ir Senasis, ir Naujasis Testamentai teigia, kad yra tik vienas Dievas. Taip pat žinome, kad šis vienintelis Dievas yra ne „vienaasmenis“. Pr 1,26 sako: Padarykime žmogų pagal mūsų paveikslą ir panašumą. Kartu veikia trys Trejybės asmenys. Aiškus to pavyzdys yra Jėzaus Krikštas, kur matome

1. Dievą Sūnų kaip kūnišką žmogų,
2. Dievą Šventąją Dvasią balandžio pavidalu ir
3. Dievą Tėvą, kurio balsą girdime iš dangaus.

Pats Jėzus, įsakydamas Šventąjį Krikštą Mt 28,19, apaštalams liepia krikštyti vardan Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios. Vienas vienaskaitinis vardas „Dievas“ apima visus tris Trejybės asmenis.

Pasitikrinkime, ar supratome:

Tėvas nėra Sūnus ar Šventoji Dvasia.
Sūnus nėra Tėvas ar Šventoji Dvasia.
Šventoji Dvasia nėra Tėvas ar Sūnus.

Jie visi yra Dievas – ne trys dievai, bet vienas Dievas trijuose asmenyse.

Visi trys asmenys yra vienodai geri ir svarbūs. Jie nesivaržo dėl padėties Trejybėje.

Jei, visa tai žinodami, dar vis tiek iki galo nesuvokiate, kas yra Dievas, viskas gerai – esate kaip visi žmonės. Nes Dievas nėra visko apie save apreiškęs.

Dėl noro, kad Dievas atitiktų ribotą žmogišką supratimą, kilo daug klaidų ir neteisingų mokymų. Bet liuteronams priimtina išpažinti būtent tai, ką Dievas pats yra apreiškęs apie save. Nei daugiau, nei mažiau.



SĄVOKOS

Kad galėtume aiškiai įvardyti vienintelį tikrą triasmenį Dievą, Tertulijonas (teologas, apie 160–240 m.) sukūrė terminą „Trejybė“. „Trejybė“ yra santrumpa, kurią naudojame apibūdinti faktą, kad yra vienas Dievas, tačiau šis vienas Dievas yra trys asmenys. Tai nėra trys dievai. Tai nėra vienas asmuo, besireiškiantis trimis skirtingais pavidalais. **Vienas Dievas. Trys asmenys. Trys Viename.**

IŠ BIBLIJOS

Juk tai, kas gali būti žinoma apie Dievą, jiems aišku, nes Dievas jiems tai atskleidė. Jo neregimosios ypatybės – Jo amžinoji galybė ir dievytė – nuo pat pasaulio sukūrimo išvelgiamos protu iš Jo kūrinių, taigi jie nepateisinami. (Rom 1,19-20)

pagal paties Dievo atvaizdą. Kai Trejybė sukūrė pasaulį ir viską jame, pačioje viršūnėje atsiradome mes. Pabaigai Jis paliko tai, kas geriausia.

Labai svarbu žinoti, kad Dievas yra Kūrėjas. Nes tai reiškia, kad mes esame kūriniai! Mes – ne dievai. Todėl nesame nepriklausomi, autonomiški, savipakankami ar save apsprendžiantys. Priešingai, kaip kūriniai mes iš esmės esame priklausomi ir priklausantys. Arba, perfrazuojant apaštalo Pauliaus žodžius: ką gi turime, ko nebūtume gavę? (žr. 1 Kor 4,7). Būdami kūriniai, mes priklausome nuo Dievo ir Jo dovanų.

Tuo pačiu mes esame kūriniai tarp kitų kūrinių. Sukūrimo doktrina moko, kad gyvename pasaulyje, kuriame esame tarpusavyje susiję ir priklausomi nuo Dievo kūrinijos. Mes priklausome nuo oro, kuriuo kvėpuojame, vandens, kurį geriamo, ir maisto, kurį valgome. Be viso to mes tiesiog mirtume. Tad turime mokytis gyventi kaip kūriniai, o ne bandyti vaizduotis esą Dievo vietoje. Bet čia jau kito skyriaus tema.



IŠ BIBLIJOS

Pirmas Dievo veiksmas – sukūrimas – yra malonės aktas. Net po nuopolio ir nuodėmės atėjimo išliko daug gėrio, kurį Dievas įdiegė kūriniuose. Filosofai diskutuoja, kodėl egzistuoja blogis. Žmonės klausia, kaip geras Dievas galėjo leisti nutikti blogiems dalykams. Bet paaiškinimo reikalauja ne blogio egzistavimas ar kančia – tai gėrio, grožio ir meilės egzistavimas yra nepaprastas! Pasaulis be Dievo negali paaiškinti tokių dalykų. Gėrio nesiliovimas primena, ko esame netekę, bet taip pat leidžia numanyti Dievo malonę ir amžiną šlovę, į kurią Jis mus pašaukė per Kristų. (TLSB, 12 p.)

NUODĖMĖ

Šiame skyriuje

- Mūsų santykis su Dievu yra problematiškas, nes iš esmės nepasitikime Dievu ir Jo Žodžiu.
- Gimtoji nuodėmė yra troškimas, kad nebūtų Dievo.
- Tik Dievas aiškiai Biblijoje parodo ir apsaugo gimtosios nuodėmės rimtumą bei jos pasekmes.
- Nuodėmė mums yra labai reikšminga; jos pasekmė – mirtis.

Ar taisyklės tikrai yra tam, kad jas laužytume?

Daug žmonių, net krikščionių, mano, kad nuodėmė pernelyg sureikšminama. Ji įsivaizduojama kaip uždraustas malonumas, kažkas, peržengiantis kokios nors kvailos religinės taisyklės ribas. O kvailos taisyklės juk tam ir yra, kad būtų sulaužytos. Galiausiai, gyventi juk reikia malonumui ir laimei, džiaugsmui ir saviraiškai, laisvei ir pasitenkinimui, argi ne taip?

Dar yra tokių, kurie nuolaidžiauja nuodėmei, nes juk nutinka blogų dalykų. Arba teisinasi: „Kaip galiu atsakyti už savo veiksmus, jei tokie mano genai? Negi įmanoma elgtis prieš prigimtį?“ Jie net klausia: „Kodėl kaltas aš, jei bėdų pridarė piktoji jėga? Juk tai velnias mane privertė.“

Tikima, kad nuodėmė kažkaip nepaliečia. Tokio mąstymo bėda yra manymas, kad visa ko matas – žmogus, o moralės principus galima nusistatyti individualiai.



Biblija – Dievo Žodis – supratimą vėl pastato nuo galvos ant kojų. Mes nenustatome realybės, kurioje gyvename, mes nieko nesukuriamo. Pradžioje Dievas sukūrė dangų ir žemę (Pr 1,1). Tai yra pamatinis Šventojo Rašto teiginys. Jis nušviečia situaciją ir apibūdina tikrovę. Mes gyvename kaip dalis realybės, kuri jau apibrėžta; pasaulyje, kuris jau sukurtas, o vertybės ir moralės principai jau nustatyti Kūrėjo, kuris egzistavo prieš visa kita.



SVARBU

Nuodėmė – Dievo išdavimas, Jo valios ir kelio atmetimas; bet kokia mintis, žodis ar veiksmas, kuris mus nukreipia nuo Dievo valios.

Pr 1,1 teigiama, kad visi dalykai yra Dievo. Visa priklauso Jam, Jis yra aukščiau visko. Ir vieną dieną Jūs, Jo kūrinijos vaikas, atsakysite Jam už kiekvieną mintį, žodį ir darbą.

Kai suvokiame, kad esame bėdoje, nes nusidėjome, sunerimstame ir susigūžiamo. Nėra labai sunku prisiminti atsitiktinį „nekalta“ melą ar pripažinti, kad ne visada laikomės Dešimties įsakymų. Tačiau kai reikia prisiimti asmeninę atsakomybę, pripažinti kaltę ir pasiduoti Dievo teismui, mes linkstame kratytis atsakomybės, ieškoti pasiteisinimų ir bandyti išvengti akistatos su tikroju blogio šaltiniu – nuodėme.

Sugriautas santykis

Tarp Kūrėjo ir mūsų yra didžiulė praraja, pranokstanti mūsų gebėjimą apsaugoti jį. Jei kompasas tiksliai nerodo krypties, nenukeliausime pas Dievą; mūsų gyvenimas ir tikslai nėra nukreipti Jo link. Nuodėmė yra daugiau nei blogi asmeniniai mūsų veiksmai – pavadinkime tuos žodžius ir darbus vaisiais. Nuodėmė yra pažeistas visos žmonijos požiūris ir valia – vadinkime tai šaknimis. Problemos šaknis yra pamatinis mūsų troškimas, kad nebūtų Dievo, tada patys būtume savo sielų vadovai, patys sau šeiminkai, nustatantys, kas gera ir teisinga. Toks troškimas galiausiai veda prie nepasitikėjimo Dievu ir Jo Žodžiu.

Kvestionuodamas Dievo viršenybę, velnias sukėlė abejonę Dievo – gyvenimo davėjo – gerumu ir sugundė

Ievą kliautis savimi, kad būtų geriau. Išvedžiodami Dievo žodžius, Adomas ir Ieva patys panorą užimti Jo vietą ir nuspręsti, kas yra gera. Ši šakninė nuodėmė vadinama gimtąja – tai mūsų troškimas ieškoti asmeninės prasmės bei identiteto kitur, nei skirta Kūrėjo. Bausmė už šią nuodėmę – mirtis, kurios Adomas ir Ieva negalėjo išvengti, kad ir kaip būtų stengęsi. Jie nebegalėjo sugrįžti į buvimą, kai betarpiškai

pasitikėjo Dievu, ir tai palietė jų kūnus, kurie turėjo grįžti į dulkes, iš kurių buvo sukurtas žmogus. Dabar žmogus iš prigimties yra silpnas, bedievis, nuodėmingas ir Dievo priešas (žr. Rom 5,6-10).

TAI VISKĄ KEIČIA

Nuodėmė gali būti gimtoji (paveldėtas žmogaus pagedimas bei polinkis į nuodėmę) bei faktinė. Pastaroji (kiekviena mintis, žodis ar veiksmas, prieštaraujantis Dievo Įstatymui) gali būti netyčinė, nevalinga ar padaryta iš nežinojimo, apimanti nusižengimus bei apsileidimus.

Nuodėmei Dievas turi vienintelį atsaką – teisią savo rūstybę ir bausmę.

Prigimtinis troškimas būti pats sau dievas ir nepasitikėti tikroju Dievu yra paveikęs kiekvieno žmogaus prigimtį bei visas galias, net protas yra pažeistas.

Nuodėmė taip giliai mumyse iššaknijusi, kad visu savo protu negalime suvokti jos gylio; nei pilnai suvokiame, kokioje padėtyje yra mūsų santykis su Dievu, nei gebame teisingai įvertinti savo situaciją Dievo akivaizdoje. Tik Dievas aiškiai Biblijoje parodo ir nusako gimtosios nuodėmės rimtumą bei jos pasekmes. Atminkite, Dievui nereikia niekieno leidimo nustatyti, kas yra teisinga ir kas – ne. Jis yra Dievas. Jam viskas priklauso.

Problemos šaknis yra pamatinis mūsų troškimas, kad nebūtų Dievo.

Dešimt Dievo įsakymų identifikuoja, uždraudžia ir pasmerkia šią šakninę nuodėmę bei jos blogą vaisių:

netikėjimą ir klaidingą tikėjimą į Dievą, tėvų niekinimą, artimojo nepaisymą, apkalbas ir godų gviešimąsi (žr. „Trumpa naudojimosi instrukcija“). Esame praradę visą mumyse sukurtą gerumą, tad nei norime, nei galime pasitikėti Dievu. Mūsų sugedimas yra toks gilus ir visa persmelkiantis, kad Biblijoje pasakyta, jog esame atskirti nuo Dievo – mirę. Mes negalime nei užmegzti, nei palaikyti, nei išpildyti santykių su Dievu. Ir nesvarbu, jei laikote Dešimt Dievo įsakymų nesvarbiais ar jei didžioji visuomenės dalis galvoja kitaip, nei jie moko. Dievas yra Dievas, ir jau pats faktas, kad tai kvestionuojame, yra mūsų sugedimo ir mūsų santykio su Dievu suirimo įrodymas.

KAS UŽ TAI ATSAKINGAS?

Pripažindami, kad mūsų prigimtis yra nuodėminga, neteigiame, kad Dievas sukūrė žmonių neklusnią ar kad esame sukurti iš esmės nuodėmingi. Dievas visa sukūrė labai gera ir tai paskelbė (Pr 1,31). Gimtoji nuodėmė yra ne iš Dievo. Dievas nėra nuodėmės kūrėjas ar autorius. Gimtoji nuodėmė yra ne Dievo kūrinys ar darbas, bet velnio. Kitose situacijose mums padėtų sunkus darbas, tinkamas išsilavinimas ar pakankami išteklių. Tačiau pastangos išvengti Dievo teismo pervadinant nuodėmę, pavyzdžiui, auklėjimo ar žinių trūkumu, moraliniu tingumu ar netikusia darbo etika yra ne kas kita, kaip nevykęs tikrosios savo būklės neigimas. Gimtoji nuodėmė neapsakomai pakenkė žmogaus prigimčiai ir ją pažeidė: nei mūsų viduje, nei elgesyje neliko nieko nesutepta ir gera; mes nebegalime sukurti nieko, kas būtų gera Dievo akyse.



TIKIME, MOKOME, IŠPAŽIŪSTAME

Gimtoji nuodėmė dar vadinama paveldima – ne todėl, kad būtų užkoduota DNR, bet kad kiekvienas žmogus yra kaip Adomas ir neturi tikro pasitikėjimo Dievu. Dar vienas gimtosios nuodėmės vardas – geismas, apimantis ne tik nuodėmingą geidulį bei veiksmus, bet ir tai, kad žmonės ne tik nepaiso Dievo ir Jį niekina, stokoja Jo baimės bei pasitikėjimo Juo, nekenčia Jo teisingumo ir nuo jo bėga, pyksta ant Dievo, nesivilia Jo malone, pasitikėdami laikiniais dalykais, bet ir nepajėgia kitaip elgtis. (Žr. Augsburgio išpažinimo apologija II,3.6)



3 SKYRIUS

SVARBIAUSIA - JĖZUS. 1 DALIS

Šiame skyriuje

- Visko, ką tikime, kaip meldžiamės ir ką darome, centre yra Jėzus!
- Antrasis Apaštališkojo tikėjimo išpažinimo skyrius išpažįsta, kad Jėzus Kristus yra dėl pasaulio išganymo įsikūnijęs Dievo Sūnus.
- Pagrindinis informacijos apie Jėzų šaltinis yra Evangelijos

Kas yra liuteroniškojo tikėjimo esmė? Tiksliau, koks asmuo yra liuteroniškojo tikėjimo šerdyje? Martynas Liuteris atsakė į šį klausimą, studijuodamas Bibliją. Jis atrado, kad „Visas Šventasis Raštas rodo vien tik į Jėzų Kristų“ (AE

35:132). Pats Jėzus sakė: *Jūs tyrinėjate Raštus, nes manote juose rasią amžinąją gyvenimą. Tie Raštai ir liudija apie mane (Jn 5,39).*



SVARBU



Kristologija – teologijos kryptis, tirianti, kas yra Jėzus ir ką Jis padarė

Pašalink Jėzų iš Bažnyčios žinios ar žmogaus tikėjimo, ir tai jau nebe krikščioniška. Krikščionybė tvirtai pagrįsta Kristaus atliktu išganymo darbu dėl pasaulio išgelbėjimo. Liuteronų žinia

apie Jėzų stipri ir jaudinanti. Jėzus yra visko, ką tikime, kaip meldžiamės ir ką darome, centre.

Kaip Jūs manote?

Mums patinka, kai klausia mūsų nuomonės ir patiems klausytis, ką žmonės šneka. Kas populiarus? O kas ne? Jėzus paklausė savo mokinių: Kuo žmonės laiko Žmogaus Sūnų? Šie pateikė įvairius atsakymus – visus neteisingus. Tada Jis uždavė dar svarbesnį klausimą: O kuo jūs mane laikote? Petras atsakė: Tu esi Mesijas, gyvojo Dievo Sūnus!, ir buvo pagirtas (Mt 16,13.15-16). Jėzus priminė Petru, kad jis ne iš savęs taip išpažinęs, bet Dievas tai apreiškė.

Ir šiais laikais žmonės įvairiai įsivaizduoja Jėzų. Jis laikomas geru žmogumi, pranašu, vaizduotės prasimanymu, stebukladariu ir dar daug kuo. Krikščionys supranta ir tiki,

kad Jėzus Kristus yra Dievo Sūnus, antrasis Šventosios Trejybės asmuo (žr. 1 sk.). Jėzus nėra vienas iš šventųjų. Jis yra dėl pasaulio išganymo įsikūnijęs Dievas.



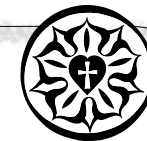
Kitos religijos moko, kad norint pelnyti Dievo malonę ir išganymą reikia ką nors įvykdyti, o krikščionybė moko, kad Jėzus mums jau pelnė išganymą. Pats Dievas Kristuje pasiekia žmones, o ne žmonės – Jį. Tiesą sakant, Petras, vienas iš apaštalų ir ankstyvosios Bažnyčios lyderių, pasakė: *Ir nėra niekame kitame išgelbėjimo, nes neduota žmonėms po dangumi kito vardo, kuriuo galėtume būti išgelbėti (Apd 4,12).*

Pats Dievas Kristuje pasiekia žmones, o ne žmonės – Jį.

KĄ SUŽINOME IŠ TIKĖJIMO IŠPAŽINIMŲ?

Du liuteroniškose pamaldose nuolat vartojami tikėjimo išpažinimai, Apaštališkasis ir Nikėjiškasis, yra pagrįsti Dievo Žodžiu ir mums padeda aiškiai įvardyti tai, kas yra Dievas. Šie tikėjimo išpažinimai gimė iš troškimo tiksliai pasakyti, kaip Bažnyčia išpažįsta Dievą. Visą tekstą žr. sk. „Tikėjimo išpažinimai“ Trumpoje naudojimosi instrukcijoje. Skaitant šiuos tikėjimo išpažinimus, akivaizdu viena – abiejuose ilgiausias yra antrasis skyrius. Kodėl? Daugelis klaidingų mokymų apie krikščionybę sutelkti būtent apie Kristų. Jei neteisingai mokysime apie Jėzų, tai nesuprasime ir apie Tėvą bei Šventąją Dvasią, taip pat ir viso kito Dievo apreikšto mokymo. Neteisingos doktrinos visada sumenkina Kristų ir Jo išganymo darbą.

Nikėjiškasis tikėjimo išpažinimas išpažįsta Jėzų kaip „Dievą iš Dievo, šviesą iš šviesos, tikrą Dievą iš tikro Dievo, gimusį, bet ne sukurtą, esantį vienos prigimties su Tėvu“ (žr. „Tikėjimo išpažinimai“). Šie teiginiai buvo suformuluoti dėl iškilusių neteisingų mokymų, teigusiu, esą Jėzus nėra lygus su Dievu Tėvu. Jis buvo laikomas „mažesniu Dievu“, žemesniu už Tėvą ir neamžinu. Tad įvyko Bažnyčios susirinkimai, kad susitvarkytų su šiuo ir kitais klaidingais mokymais apie Jėzų. Kai kurie iš tų klaidingų mokslų, arba erezijų, neigė Jėzaus dieviškumą, kiti – žmogiškumą. Mūsų naudojami tikėjimo išpažinimai leidžia krikščionių bendruomenėms kartu bei kiekvienam asmeniškai išsakyti aiškų Jėzaus išpažinimą ir apsaugo mus nuo pakartotinių kovų su klaidamoksliais.

TIKIME,
MOKOME,
IŠPAŽIŠTAME

Jėzus Kristus, mūsų Dievas ir Viešpats, mirė dėl mūsų nuodėmių ir buvo prikeltas iš numirusių mums nuteisinti. Jis vienintelis yra Dievo Avinėlis, kuris naikina pasaulio nuodėmę, o Dievas užkrovė Jam mūsų visų kaltę. (Žr. Rom 4,24-25; Jn 1,29; Iz 53,6)